

האשה שנתארמלה פרק שני כתובות

לא תתירח עמו אלא בעדים. פירוש כקונטרס משום גט יאן ולא פירש לטעמה דפירש בגיטין (דף עב.) דמנהוים אס מתי מגורשת למפרע משעת נתינה ולא תתיחד עמו משום השט קידושין כמו המגרש אשתו ולנה עמו כפונדקי בית הלל אומרים לריכה הימנו גט שני (דף קס פה.) ולא שיין

גט יאן כלל לפירוש דהסן וכן משמע התם בגמרא אצל לרבינו מס דמפרש מה היא צאונת הימים קאי אמנהוים אס מתי ועשה כאומר מעת שאני בעולם שאין דעתו לגרשה אע"פ שאומר מנהוים אלא שעה אחת לפני ניותו הוי טעמא משום גט יאן ובתוספתא משמע כפי רבינו תוס' : **שפיר** קאמר דף רבתיב ויבר ירפף. זה שגא ונולד כאן והלך עם אציו למדינת הים ועתה כשחזר ואמר לא ידענא לך מיחוי כשיקרא כי היה לו לידע אס הוא אחיו אס לאו כיון שמכירו קודם להכי קאמר רב הסדא דשפיר קאמר ליה שאינו מכירו כדאשכחן זיוסף: **אמר** ליה אית לי סהדי ומסתפינו מיניח דאיניש **אלמא** הוא. נראה לר"י דמייירי שהציג עדים ואומרים אותו עדות שאתה שאל לא נאמר (י) לך כלום עליו דרגלים לדבר שהוא אלס אמר ליה זיל כו' פי' לך הנה אותם עדים עמם שיראים להעיד (ע) עליך שיעידו אס הוא אחיק אס לאו קאמר השמא נמי כיון שיראים ממנו יסקרו לומר אציו אחיו או שאין יודעין אס הוא אחיו אכל אס אין רגלים לדבר אין נראה כלל שיהא נאמן לומר דגברא אלמא הוא דאס לאו כל דאס יאמר על חצירו שהוא גברא אלמא ויציא דקאמר השמא נמי אתו ומסנהי אטו משום דמסתפו מיניה הני סהדי מסתפו מיניה כולי עלמא: **תרתני** לא עבדי. ששתקו ולא יעידו והמתם ועוד שאלמנו שקר וכן גזי שפחה:

הגהות מהר"י

[א] תוס' ד"ה בנסמיה. אלא לעדות אשה כדאמרינן צניעות והכל בשניה דכתיב הקולו לכל:

תוספות רי"ד

אפיטאט לקולא עבדיי כפי ר"א לא נבדאמי ולא נטמאוי מהו מי אמרין מה לי לשיקר בכמוס השמא אי לא. ולא אפיטאט לקולא עבדיי: ואם יש להן עדים אפילו עבד ואפילו דידה מהימני ומינהו לא תתיחד עמו אלא בעדים אפילו עבד ואפילו שפחה חוץ משפחה מפני שלכה גם בשפחה. פי' בני שכימ' שנתן גט לאשתו דהיישור שמא יבא עליה ותהי צריכה גט שני שאין עדים נושה בעילתו בשעת נזות. ואסקי ר"א הא הוא בשפחה דידה ושפחה התם מיחזא ושפחה התם דשתיקתא מתיריה לא מהימנא והכא דשתיקתא אסרתה מהימנא השתא נמי אתיא ומשקרא תרתי לא עבדי. פי' הדא שותקות מלהעיד האמת ועוד שותפי שקר. ונתא זו עדות כשר איש ואשה תינוקות ותינוק אביו ואמה תינוקות אביו אכל בנה ובנה. פי' זו עדות של שבויה כל אלו כשרין להעיד ואם הבן מסיה ל"ת ואומר אני ואמי נשבינו לבין העובדי כוכבים ויצאתי לשאוב מים וללקוט עצים ודעתי על אמי והשיאה ר' לכהונה על פי. פי' מסיה ל"ת יקרא כ"ז שלא בא לפני ב"ד להעיד אלא מספר עם הכירו. והשומעים מפיו מגידים לכ"ד וכ"מ שהעבד ואשה נאמנים גם הקטן נאמן ולגבי גת בעלך שבנד ואשה נאמנים כדתן

מה לי לשקר או דלמא לא אמרינו ומאי שנא מההוא מעשה דההוא גברא דדאגר ליה חמרא לחבריה א"ל לא תיזיל באורחא דנהר פקוד דאיכא מיא זיל באורחא דנהר דליכא מיא ואול איהו באורחא דנהר פקוד ומית חמרא אתא לקמיה דרבא א"ל אין באורחא דנהר פקוד אזלי מיהו לא הוון מיא אמר רבא מיה לי לשקר אי בעי א"ל באורחא דנהר אזלי ואמר ליה אביי דאמה לי לשקר בכמוס עדים לא אמרינו הכי השתא התם ודאי איכא עדים דאיכא מיא הכא ודאי איטמי חששא הוא ובכמוס חששא אמרינו: אם יש עדים אפילו עבד ואפילו שפחה נאמנין: ואפילו שפחה דידה מהימנא ורמיניה גאלא תתיחד עמו אלא ע"פ עדים ואפילו ע"פ עבד וע"פ שפחה חוץ משפחתה מפני שלכה גם בשפחה אמר רב פפי בשבויה הקילו רב פפא אמר ר"ה בשפחה דידה הא בשפחה דידה ושפחה דידה לא מהימנא הא קתני אין אדם מעיד על עצמו הא שפחה דידה מהימנא שפחתה נמי כעצמה דמי רב אשי אמר הא והא בשפחה דידה ושפחה מיחזא חזיא ושתקה התם דשתיקתה מתיריה לא מהימנא הכא דשתיקתה אסרתה מהימנא השתא נמי אתיא ומשקרא תרתי לא עבדה כ"י הא דמרי בר איסק ואמרי לה הנא בר איסק אתא ליה אחא אהא מבי חוזאה א"ל פלוג לי בנכסי דרבא א"ל לא ידענא לך אתא לקמיה דרב הסדא א"ל שפיר קאמר לך דכתיב ויבר יוסף את אחיו והם לא הכירוהו מלמד שיצא בלא חתימת זקן ובא בחתימת זקן א"ל זיל אייתי סהדי דאחיה את א"ל אית לי סהדי ומסתפינו מיניח דגברא אלמא הוא א"ל לדודיה זיל (כ) אייתינהו את דלאו אחוק הוא א"ל דינא הכי המוציא מחבירו עליו הראיה א"ל להכי דאיננא לך ולכוהו אלמי חברך השתא נמי אתו ומשקרי תרתי לא עבדי לימא כתנאי זו עדות איש ואשה תינוק ותינוקת אביה ואמה ואחיה ושפחה תנויא אידך הכל נאמנין להעיד חוץ מהימנה ובעלה דרב פפי ודרב אשי

תנאי היא דרב פפא [מי] לימא תנאי היא רב פפא יכי תנאי ההיא במסיהה לפי תומה כי הא דכ"י אתא רב דימי אמר רב חנן קרמינגנא משתעי מעשה בא לפני רבי יהושע בן לוי ואמרי לה רבי יהושע בן לוי מישתעי מעשה בא לפני רבי באדם אחד שהיה מסיה לפי תומו ואמר אני ואמי נשבינו לבין העובדי כוכבים יצאתי לשאוב מים דעתי על אמי ללקט עצים דעתי על אמי והשיאה ר' לכהונה על פי: **בתנאי** אמר ר' זכריה בן הקצב המעון הזה לא וזה ידה מתוך ידי משעה שנכנסו עובדי כוכבים לירושלים ועד שיצאו אמרו לו אין אדם מעיד על עצמו: **גמ'** תנא וואעפ"כ ייחד לה בית בחצרו וכשהיא יוצאה יוצאה בראש בניה וכשהיא נכנסת נכנסת בסוף בניה בעי אביי מהו לעשות בגרושה כן התם הוא דבשבויה הקילו אבל הכא לא או דלמא לא שנתא ת"ש דתנאי מהימנא את אשתו לא תנשא בשכותתו ואם

מה לי לשקר. אי בעיא אמרה נחצימי: **במקום עדים**. דאין סהדי דכל שעתא איכא מיא: ודאי איטמי. בתמיה: **לא סהיחד עמו**. במסקת גיטין היא. שכיז מרע שכתב ומסר גט לאשתו על מנת שאם מת יהא גט למפרע ולא תיזקק לחלילה לא תתיחד עמו שמא יצא עליה והוה ליה גט יאן ותנא בית הלל אוקרין לפטור דגט יאן ואחיו גט יאן כל שנתייחד עמה מלאחר שכתבו לה וטעמא גזירה שמא יאמרו גיטה קודם לזנה: **ואפילו על פי עבד**. דיייה בעבד שהיה עמה (ס) **שלנה גם בשפחה**. ותשמע צפניה: **רב אשי אמר הא והא בשפחה דידה**. והיינו טעמא דבתנאי מהימנא והתם לא מהימנא דשפחה דידה מיחזא חזיא דקילקול גזירתה ושתקה: **הסס**. גזי גט: **דשיקוסא סהיחדה**. שאינה לריכה שעתיד לומר לא ששעה אלא שמתאמר אפי' הייתי עמה: **לא מהימנא**. להיות זו מותרת על ידה דאי נמי חזיא לא מסהדא: **הכא** גזי שבויה: **דשיקוסא**. דשפחה: **אוסרסה**. לגזירתה לכל כמה שאינה מעידה לומר טעורה היא מחקינה לה בטמאה כי מסהדא ואמרה טעורה היא מהימנא דלשקורי לאו אורחא אלא למשתק: **השמא נמי**. כיון דרמחה לה לגזירתה או דחלה מינה אמיא ומשקרא ואמרה טעורה היא: **סרפי לא עבדה**. חדא למשתק דקילקולה ועוד דמימי ומשקרא: **אחא מני חוזאה**. שהלך אציו שס והולינו עמו וגדלו שס ומת אציו וחזר לעירו ומצע תלכו בנכסי אציו: **א"ל** רב חסדא לההוא אכח: **שפיר קאמר לך**. שאינו מכירך לפי שזאת בלא חתימת זקן [ובזאת בחתימת זקן]: **ויבר יוסף אס אחיו**. כששפירש מהן ככר היו חתומי זקן: **א"ל** רב חסדא למרי: **זיל (א) אייתינהו אס**. להנהו סהדי המכירין אותו ועידון שאינו בן אציק: **השפא נמי**. כיון דחלה מיניה אטו ומשקרי: **סרפי לא עבדי**. חדא דשתיקת מלהעיד אמת וחדא דמסנהי שיקרא: **לימא כסנאי**. שפחתה אי מהימנא אי לא: **זו עדות**. עדות זו לעיל שפחה דידה מהימנא: **ודאי סנאי היא**. על כרחך יאמרו אן דלמרי כי מתינתא בתרייתא מדקשיא לכו קמייתא: **דכ פפא**. דלאמר לא מהימנא: **מי לימא סנאי היא**. כלומר דחוק הוא לומר אנה דלמרי כי מתינתא קמייתא או יוכל לתרך מתינתא בתרייתא נמי כותיה למימר שפחתה כעצמה דמי והרי היא בכלל חוץ מהימנה דקתני זה או תירוצא אחרינא: **אמר לך רב פפא כי סנאי היא**. דקתני הכל נאמניס ואפילו שפחה דידה בנסמיה לפי תומה: **רב חנא קרמינגנא משתעי**. רב חנן דמן קרטיגי היה מספר מעשה זה: **בתנאי המעון הזה**. שבעה היא: **גמ' ואעפ"כ**. ששקרו עליו לפי שכהן היה: **כשהיא יוצאה**. והוא צחלר: **יוצאה בראש בניה**. שהיא כדכתיב ב"ד ויהי צחלר והבנים נכנסו: **בגרושה**. כדי שלא יתחברו עם בנייה: **כאן שגירש את אשתו מהו לזור עמו צחלר**: לא טעא טעוסו. לפי שמכירה ברמיזתו וקרייתו שמתא יצואו לדי עזירה: **ואס**

- (א) וקדושין סד: וש"ס.
- (ב) כבורות לו. ז"מ
- (ג) ז"ל רבה ועי
- (ד) ז"ל רבה ועי
- (ה) ז"ל רבה ועי
- (ו) ז"ל רבה ועי
- (ז) ז"ל רבה ועי
- (ח) ז"ל רבה ועי
- (ט) ז"ל רבה ועי
- (י) ז"ל רבה ועי
- (יא) ז"ל רבה ועי
- (יב) ז"ל רבה ועי
- (יג) ז"ל רבה ועי
- (יד) ז"ל רבה ועי
- (טו) ז"ל רבה ועי
- (טז) ז"ל רבה ועי
- (יז) ז"ל רבה ועי
- (יח) ז"ל רבה ועי
- (יט) ז"ל רבה ועי
- (כ) ז"ל רבה ועי
- (כא) ז"ל רבה ועי
- (כב) ז"ל רבה ועי
- (כג) ז"ל רבה ועי
- (כד) ז"ל רבה ועי
- (כה) ז"ל רבה ועי
- (כו) ז"ל רבה ועי
- (כז) ז"ל רבה ועי
- (כח) ז"ל רבה ועי
- (כט) ז"ל רבה ועי
- (ל) ז"ל רבה ועי
- (לא) ז"ל רבה ועי
- (לב) ז"ל רבה ועי
- (לג) ז"ל רבה ועי
- (לד) ז"ל רבה ועי
- (לה) ז"ל רבה ועי
- (לו) ז"ל רבה ועי
- (לז) ז"ל רבה ועי
- (לח) ז"ל רבה ועי
- (לט) ז"ל רבה ועי
- (לך) ז"ל רבה ועי

תורה אור השלם

1. ובר יוסף את אחיו ויהם לא הפרוהו: בראשית מב ח

הגהות הב"ח

- (א) זיל אציה את:
- (ב) רש"י ד"ה השמא (דכחמל לה לגזירתה או) חת"ם ויבר יוסף אן זה: (ג) ר"ה זיל אציה את: (ד) תוס' ד"ה אמר ובי' לא נאמר כלום דרגלים לכל ותי' לך ותי' עליו ומהק: (ה) בא"ד להעיד שיעירו לכל ותי' עליך ממק:

מוסף רש"י

מה לי לשקר בכמוס עדים. דאין סהדי אטו הרקן בלא מים (ב"ב כ"ח) דכל שעתא איכא מיא (בבבבות לו.) לא תתיחד עמו. זה שמנו גט ואמר לה מהיום אס ממני, לא תתיחד עמו, שמא יצא עליה. דאיכא למיד חיישינן שמא בעל לבס קדושין וריכה גט שמי, ולמאן דלא חייש נמי מ"מ פטייה היא ואסרי להתייחד עם הבעיה (גיטין עג.) בשבויה הקילו. דמשתא בעלמא היא דאיכא שמא נעלמה לעבד סוכים ומסלה לכהוה (יער הבג.) דסיפקא בעלמא הוא (ב"ב ק"ד.) אחא ליה אחא מבי חוזאה. שהלך אציו לזי חוזא ושקא שס אשה ויזיל לו אס זה וחזר מתי יזיר נגבטי אציו וצא זה אחיו למון מוכנה ומצע תלכו (ב"ב ק"ט.) שפיר קאמר לך. שאינו מכירך ואן זה נתואת, כשילא ממלך לא היה הך חתומי זקן ועשוי אמת בתמימת זקן (שם.) ויבר יוסף את אחיו. ששקלא מהס הוי כולס חתומי זקן (שם.) זיל אייתינהו את דלאו אחוק הוא. אותם עדים שש לו לזה שבאו משם ומכירין זו מי הוא, הביאם אמה ועידו שאינו בן אציק, או נקט עדים אחרים (שם.) תרתי לא עבדי. מירלפת עשו אמת ששתקו, אכל שמים לא יעשו, לא דיון ששתקו ולא יעידו השמת אלא גט שיעידו שקר (שם.) והשיאה רבי לכהונה על פי. ואפי"ג דליקולא דאורייתא היא משום וזה (ב"ב ק"ד.)

השתא נמי אתיא ומשקרא תרתי לא עבדי. פי' הדא שותקות מלהעיד האמת ועוד שותפי שקר. ונתא זו עדות כשר איש ואשה תינוקות ותינוק אביו ואמה תינוקות אביו אכל בנה ובנה. פי' זו עדות של שבויה כל אלו כשרין להעיד ואם הבן מסיה ל"ת ואומר אני ואמי נשבינו לבין העובדי כוכבים ויצאתי לשאוב מים וללקוט עצים ודעתי על אמי והשיאה ר' לכהונה על פי. פי' מסיה ל"ת יקרא כ"ז שלא בא לפני ב"ד להעיד אלא מספר עם הכירו. והשומעים מפיו מגידים לכ"ד וכ"מ שהעבד ואשה נאמנים גם הקטן נאמן ולגבי גת בעלך שבנד ואשה נאמנים כדתן והחוקן להיות משיאים עד מפי עד (עד) מפי שפחה הקטן נמי נאמן כדתן התם ר"י אומר אפילו שמע מן התינוקות אומרים הרי אנו הולכים לספור ולקבור את איש פי' והשתא השומע מן התינוקות מעיד תינוקות עצמן לא כ"ש: [מתני'] אין א"י זכריה וכו'. ונתא אע"פ. פי' אע"פ שאסורה לו לפי שהיה כהן יחד לה בית בחצרו כשהיא יוצאה יוצאה בראש בניה וכשהיא נכנסת נכנסת בסוף בניה. ופי' כדי שלא יתיחדו. בעי אביי מהו לעשות כן בגרושה. פי' לדור עמה בחצרו התם בשבויה הקילו אבל הכא לא. א"ד ל"ש.